

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ!

پیرامون بیمه صحی

(ترجمه)

پرسش

السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته!

حکم اشتراک کارمند موسسه غیردولتی در بیمه‌ی مؤسسه‌ای که با شرکت بیمه قرارداد نموده است، چه می‌باشد؟ هم‌چنین کارمندی که به نمایندگی از یک موسسه در عقد قرارداد و گفت‌وگوها، با شرکت بیمه اشتراک می‌نماید، حکم آن چه است؟

پاسخ

وعلیکم السلام ورحمت الله وبرکاته!

برادر کاش پرسش را بیشتر توضیح می‌دادید! به‌رحال اگر مفهوم سوال تان حکم بیمه‌صحی برای کارمندان موسساتی است که موسسه، یک حصه معاش ماهوار کارمند را قطع نموده و در مقابلش، آن‌ها و یا خانواده آن‌ها را بیمه‌صحی می‌نماید؛ پس پاسخ چنین است:

به ارتباط بیمه صحی

بیمه‌صحی اگر در هنگام پیوستن به عقد کار صورت بگیرد و مانند شرطی از شروط کار باشد، درست است؛ چون این در ذات خود عقد بیمه نیست. اگر بیمه به تنهایی اش قرارداد شود، جواز ندارد.

تفصیل این مسئله

هرگاه صاحب‌کار در حین قرارداد، بر بیمه صحی کارگر و فامیل او در برابر اندازه‌ای از معاش اش تعهد نماید، این گونه قرارداد درست است؛ چون معلوم است که در این قرارداد عقد اساسی همانا قرارداد کار است؛ نه بیمه و التزام صاحب کار نسبت به معالجه‌ی کارگر و یا افراد فامیل اش شرطی پیوستن به عقد کار می‌باشد. این گونه شرط در قراردادهای ممنوع نبوده؛ مگر این که نصی خاصی در ممانعت آن بیاید؛ طوری که حرام را حلال و حلال را حرام سازد و در این میان در خصوص جواز عمل، نیاز به نصی نیست که شرط را جواز دهد؛ بلکه در خصوص ممانعت آن ضرورت به نص ویژه است. به عبارت دیگر، قرارداد کار مانند سایر افعال نیست که اصل در آن مقید به نصوص باشد؛ بلکه هرگونه شروط قرارداد جایز است؛ مگر این که نصی به منع آن بیاید؛ به دلیل این که، کثیر بن عبدالله بن عمرو بن عوف المزنی از پدراش و از جدش روایت نموده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

«وَالْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ إِلَّا شَرْطًا حَرَمَ حَلَالًا أَوْ أَحَلَّ حَرَامًا» (رواه ترمذی)

ترجمه: مسلمان‌ها بر شروطشان وابسته اند؛ مگر شرطی که حرام را حلال و یا حلال را حرام بداند.

از جهت دیگر این جزء مزد کارگر بوده که از آن کاسته می‌شود؛ بنابراین بیمه‌صحتی از طرف صاحب کار برای کارگر و افراد خانواده‌اش در مقابل حصه‌ی گرفته شده از معاش ماهوار وی جایز است؛ فرق نمی‌کند که در ابتدا برای کارگر و خانواده‌اش باشد و یا تنها برای کارگر بوده و بعد از توافقی که میان کارگر و صاحب کار صورت می‌گیرد، تعهد گردد و یا این توافق جزء از قرارداد گردد، تماماً درست است.

اما اگر عقد بیمه‌صحتی در ذات خودش عقدی باشد، "یعنی این که نهادی ایجاد شود و برای عام مردم اعلام بدارد، کسی که می‌خواهد وی را هنگام مرضی‌اش معالجه نماییم، برای ما مبلغی ماهوار بپردازد و در مقابل‌اش هنگامی مرضی معالجه می‌شود، این جواز ندارد؛ چون این گونه قرارداد یک معامله مجهول است. انسان نمی‌داند که چه وقت مریض می‌گردد، مرض‌اش خرد است یا بزرگ.

برادر تان عطاء بن خلیل ابوالرشته

26 ذوالقعدة 1434 هـ. ق

2 اکتوبر 2013 م

مترجم: احمد جبیر «نوری»